

VILÁG OSSZÁG

Kolozsvár
1946. július 4

Szerkesztőbizottság: BENEDEK MARCELL, KACSÓ SÁNDOR, KÓS KÁROLY
Felelős szerkesztő: BALOGH EDGÁR

Csütörtök
III. évfolyam, 147. szám

Kurkó Gyárfás nagy beszéde a székelyudvarhelyi népgyűlésen

A Magyar Népi Szövetség az egység megszilárdítására és az építő munka fokozására hív fel minden becsületes magyart, de véglegesen leszámol a provokáló reakcióval!

SZÉKELYUDVARHELY. — (Kiküldött munkatársunktól.) Vasárnap délelőtt a Magyar Népi Szövetség országos kongresszusának befejezésekor nagygyűlést tartottak a székelyudvarhelyi sporttelepen. Bár a magyar egységet megbontani igyekező reakciós elemek mindent elkövettek, hogy a gyűlés megtartását lehetetlenné tegyék s ennek érdekében ugy Székelyudvarhelyen, mint a falvakon rágalomhadjáratot indítottak a magyarság egységes demokratikus szervezete, a MNSz ellen, jelentős földműves- és munkástömegek vonultak fel a népgyűlésre zászlóikkal és a magyar népi egységet, a demokratikus építés és az együttélő népek békéjét hirdető táblákkal, lelkesen éltetve a Magyar Népi Szövetséget és Kurkó Gyárfás elnököt.

A nemzetiségi miniszter beszéde

— Megkülönböztetett örömmel veszek részt a romániai magyar nép e szabad politikai nagygyűlésén. 1944 augusztus 23-ától a magyar nemzetiségű állampolgárok harmadszor gyűlnek össze zavartalanul azért, hogy a demokráciáért harcoló Magyar Népi Szövetség zászlaja alatt hűséggel és egységben tömörülve, jogaikért küzdjenek és hogy kifejtsek kívánságukat, állampolgári és nemzetiségi követeléseiket.

— Senkinek sem szabad megfeledkeznie közülnök arról, hogy ezt a nagy örömet, szabadságunkat és békés életünket elsősorban a Vörös Hadseregnek köszönhetjük, amely mellett a román hadsereg jelentős mértékben járult hozzá a hitlerizmus vereségéhez és az Egyesült Nemzetek győzelméhez.

— Az a kellemes meglepetés van, hogy Groza Péter demokratikus kormányának rokonszenvére és megkülönböztetett figyelméről biztosítam a MNSz e nagyszemélyű gyűlésén. Groza Péter miniszterelnök rendkívüli elfoglaltsága miatt nem jöhett el személyesen, de megkért, hogy nevében biztosítsam önöket barátságáról és állandó érdeklődéséről, amelyet a magyar nép iránt érez. A legnagyobb szeretettel üdvözölöm önöket a magam és a nemzetiségi minisztérium nevében is és őszintén sajnálom, hogy nem tudok magyarul beszélni önökhez.

— Ki kell hangsúlyoznom, hogy Groza Péter kormánya semmilyen sem változtatja meg politikáját és nem mond le arról, hogy az együttélő népekkel, de elsősorban a magyar nemzetiséggel együttműködjen, hanem ellenkezőleg — ahogyan azt a miniszterelnök már kifejtette —, kettőzött erőfeszítéssel küzd azért, hogy az ellenséges körülmények ellenére a magyar nép a lehető legteljesebb állampolgári jogegyenlőségnek örvényljen és hogy szabadnak, tiszteltnek és boldognak érezze magát. A román kormány egyidejűleg mindent elkövet azért, hogy szoros barátság és békés együttműködés fejlődjen ki a szomszédos államokkal, közöttük elsősorban az új demokratikus Magyaror-

szággal.
— Ma, amikor az egész emberiség az igazságosabb és jobb világ felé törekszik és amikor minden erejével azon van, hogy egy szerencsétlen és bűnös háború sebeit begyógyítsák, mi a világnak ezen a felén meg kell értsük az Egyesült Nemzetek vezetőinek azt az igyekezetét, amellyel a világ részére igazságosabb, egészségesebb és jobban megszervezett békét akarnak biztosítani.
— A román kormány és azok a demokratikus politikai szervezetek, amelyek azt támogatják, határozottan ezen az uton

Kurkó Gyárfás, a MNSz országos elnökének beszéde

— Szeretettel köszöntöm sorajánban a demokratikus Groza-kormány képviselőjét, Vladescu-Racoasa nemzetiségi miniszterét, a hadsereg, vajamint az államapparátus köztünk lévő képviselőit. Kongresszusunk nevében üdvözölöm a megyéből és a szomszéd megyékből idejött szervezeteink képviselőit.
— Magyar Testvérek! A szent Máriajobogóval és a magyar nemzet szent zászlójával a kezükben fasiszta provokátorok jöttek ide (Le vejtük, le a reakcióval! — kijelölték a népgyűlés hallgatóságát), nem állottak, hogy a szeretet szimbólumát és a magyar nemzet szent zászlóját, melyet oly

Nincs kimélet a magyar fasiszták számára sem!

— A magyar egyházak és mindenemü intézményeink nem lehetnek monopóliumai senkinek, csak magának a magyar népnek. Azok a szerencsétlen fajnokok, akik annyian mentek el, ahány zászlót hoztak a kezükben, vegyék tudomásul, hogy ki fogjuk füstölni őket a magyarság közül. (Harcoljunk! Le Manju cinkosajva!) Ezek nem számítanak azzal, hogy az ittélő 2 millió magyarságból csak 600.000 él itt egy egységes magyar tömbben és 1.400.000 magyar szörványban él, nem számolnak azzal, hogy itt demokráta és fasiszta magyarok élnek, de Brassóban, Váradon, Kolozsváron és minden más megyében fasiszta románok és demokráta románok is élnek velünk együtt. Nem számolnak azzal, hogy ezért a magatartásukért, amit itt tanúsítottak, szerencsétlen földművesek és munkáscsaládok ablakaj jönnék be az éjszaka. Akkor, amikor mi a legelkeseredettebb harcot vívjuk a rántóró román reakció ellen is, ne felejtsek el azt, hogy nincs kimélet a magyar fasiszták számára sem.

— Kik vettek részt ezen a kongresszuson? Itt voltak Erdély magyar dolgozói, munkások, földművesek ügyvédek, orvosok, papok, tanítók és tanárok, itt voltak tankertületi főszervezőink, a Bolyai Tudományegyetem képviselői, élükön a rektorral, Csörgő Lajos doktortal, itt voltak jólnok és művészeink összes gazdasági szervezeteink képviselői és ezeknek a gyalázatos provo-

Az udvarhelyi seregszemle célja és feladata

— Összejöttünk ide Udvarhelyre, hogy mint minden évben, seregszemlét tartunk, meghallgassuk néplink képviselőinek pártaszalt véleményét, javaslatait, kivizsgáljuk néplink legélvösebbben orvoslandó sebeit, sorajánkat megerősítsük és harcunkat erőteljesebbé tegyük. Mikor a tavalyi visszajelentést tettük az eltelt évről ugyancsak egy ilyen országos nagygyűlésen, mint a jó

járnak. A MNSz és az egész magyar nemzetiség nyugodtan bizhat abban, hogy nemcsak teljes megértést fog találni részünkről, hanem a magyar nemzetiségnek a legtestvérebb, a legemberibb együttélést akarják biztosítani. Vannak még nehézségek, akadályok, vannak ellenségeink, de semmi szem fog megakadályozni bennünket, magyarokat és románokat, akik ezen a területen élünk, hogy megértsük egymást, hogy együtt dolgozzunk és hogy izzadsággal, vérrrel megvalósítsuk igazi, egészséges, széleskörű emberi demokráciánkat.

Az udvarhelyi seregszemle célja és feladata

sokszor tiportak sárba, amikor a magyar nép szabadságharcát leverték, beszennyezték — szegényfoltjal újra beszennyezzék. A mai naptól kezdve vegyék tudomásul ezek a férgek, ezek a nemzetáruló gyalázatos bítangok, akik az egész néplinket, az egész Magyarországot, az egész magyar nemzet szerencsétlenségébe döntötték, hogy többet nincs kimélet számukra. A mai naptól kezdve a kongresszus nevében utasítunk minden becsületes demokráta, hogy vegyék kezükbe a szent zászlót, takarítsák ki egyházunk díszesét beszennyezőt onnan. (Fogadjuk!)

Nincs kimélet a magyar fasiszták számára sem!

kátoroknak szócsovej nem átállították kétségbevonni azt a jogot, hogy a magyar nép jogegyenlőségért harcoló MNSz-nek meg van az erkölcsi alapja, hogy a magyar népet képviselje. Azt mondták, hogy ez az országos magyar képviselő nem áll olyan fokon, hogy az itt élő magyar nép összesége nevében jogokat követeljen. Mi kijnyújtottuk barátj kezüket és erre ők provokációval feleltek. A mai naptól kezdve nincs jrgalom a számukra!

— Mit csináltak ezek a gyalázatosok? Még a tegnap nem szégyeltek megjegyzéseket tenni az utón, hogy olyan szép beszédet nem hallottak, mint amikor itt járt Imrédy (Közbekiáltások: Jussanak oda, ahova Imrédy! Le a reakcióval!). Olyan szép beszédeket, mint Imrédy és fajtája, mi nem mondunk, de amit mi mondunk, az a dolgozó nép szava és vegyék tudomásul, hogy a magyar dolgozó nép, a földműves, a munkás és a hajlódó értelmiség kezébe vette örökre sorsának irányítását, erről a jogáról soha többé nem fog lemondani! Mi nem mondunk olyan szép beszédeket, de amit mondunk, azt szívvel mondjuk és ezért meg is hallunk, de nem az akasztólán, hanem a néplink jogait folytatott harcban. (Harcoljunk! Harcoljunk! — fogadta a hallgatóság). Az isten is őrizzen attól meg, hogy olyan szép beszédeket tartanak én is, mint Imrédy és olyan követkeiményei legyenek, mint az övének.

Az udvarhelyi seregszemle célja és feladata

gazda, megállapítottuk, hogy a földműveléshez szükséges föld előkészítéseket tettük meg.
— Amikor ma visszajelentünk megállapíthatjuk, hogy a votés munkálatait végeztük el. A jövőszövedet kongresszusunk az aratás munkájáról fog beszámolni.
— Célkiszámpdomokos lelkisebb foku is-
belen... az első elemében a kja ABC és

— A mult boldogtalan maradványait végképp eltávolítva és testvéri módon jobb jövőnkben bizva kell meneteleink mind szorosabb együttműködésünk felé! Eljen a Magyar Népi Szövetség! Eljen a román—magyar barátság! — fejezte be beszédét a nemzetiségügyi miniszter.
Vladescu Racoasa nagy tapsal fogadott beszéde után a tömeg általános lelkesedése közepette lépett az emelvényre Kurkó Gyárfás, a Magyar Népi Szövetség országos elnöke, aki a percekig tartó tomboló tapsvihár ejcsenedése után így kezdte beszédét:

A magyar nép fiait nem lehet eltántorítani a néptől!

— Mj alapos szántást és rendes vetést végeztünk. Ezek a munkálatok nem voltak könnyűek. Mint a gazdának a természet szükséges az áldásos napsütés, a jó művelt föld, a jó termőföld, ugyanugy szükséges ez nekünk is. Ezek mellett ki van téve a gazda földje is annak, hogy rossz szomszéd vagy ellenség szántja el, tönkreteszi a jég-eső mikorra megéri, vagy még mint magot a madarak hordják el, vagy aljrol a férgek pusztítják el. Ezt csinálja velünk is a reakció! (Le a reakcióval!). Figyeltem lentről, fentről, jobbról, balról, előlről, hátulról dolgoznak ellenségeink, de a nép fia, a nép széles tömegei minden ilyen fasiszta-reakciós támadással szemben megállta és meg fogja állani a helyét. A magyar nép fiait nem lehet eltántorítani a néptől. A magyar nép fiait nem fottak el, amikor a legnagyobb veszélyt hozták a nép nyakára. A becsületes magyar a szülőföldjén maradt és vállalta, sok esetben a vére árán is, az áldozatot, a harcot azért a földért, ahol apáink éltek és haltak és amelyen mi is teljes jogegyenlőségben akarunk élni. Mikor a reakciós provokátorok és szövetségesük gyilkos bandái eljárastották Észak-Erdélyt, akkor megkezdődött a harc a román munkássággal és demokráciával, hogy ezeket, a szovjet hadsereg beleevezésével, kitalarítsuk. Akkor azok, akik ma a szent Máriajobogót a kezükbe merték venni, el voltak bujva, féltették a bőrüket, elmentek Hitlerrel és ma ők akarnak újból a magyar nemzet langadól lenni. (Közbekiáltások: Le vejtük!). Nem sikerült a tervük, hogy megzavarják a kongresszust.

Aki szelet vet, vihart arat

— Mikor látták, hogy nem sikerült a provokációjuk tovább mentek. Mi erre az alapos szántás-vetés munkálatainak elvégzésével feleltünk, azt feleltük a reakciónak, hogy ők szelet vetettek és vihart fognak aratni.

— Mikor összejöttünk, hogy megvizsgáljuk néplink bajait, megállapítjuk, hogy nagy munkát végeztünk de még sokan nagyobb van hátra. Megállapítjuk, hogy a demokráciával még igen sok baj van. Töveksznünk volt azt hiszem, hogy mikor a szövetséges felszabadító csapatok átvonultak rajtunk, egyszerű megzűletett a demokrácia. Csak jochetvő vált, hogy megépítsük a demokrá-

Aki szelet vet, vihart arat

— Mikor összejöttünk, hogy megvizsgáljuk néplink bajait, megállapítjuk, hogy nagy munkát végeztünk de még sokan nagyobb van hátra. Megállapítjuk, hogy a demokráciával még igen sok baj van. Töveksznünk volt azt hiszem, hogy mikor a szövetséges felszabadító csapatok átvonultak rajtunk, egyszerű megzűletett a demokrácia. Csak jochetvő vált, hogy megépítsük a demokrá-

ciát. Demokráciánk olyan lesz, amilyent építünk.

Harcolni kell jogainkért és szabadságunkért

— Jogunk és szabadságunk annyi lesz, amennyit a magunk által épített egészséges demokráciában ki tudunk vinni. Ezekért a jogokért még harcolni kell, de ez a harc, az egységes magyar nép, a fasiszta provokátorok kizárásával és az egységes román nép, a fasiszta ügynövezett történelmi provokátorok ügynökeinek kizárásával kell folytatni. Könyvül lett volna megépíteni a Vörös Hadsereg átvonulása után az egészséges állami apparátust és demokráciát, ha legalább 5-6 esztendő állott volna a hátnk mögött, mint ahogy az a banditáknak állott rendelkezésére népelemes uralkodó idején. Nem tudunk a skatulyából kiszelni egészséges vezetőket és az állami apparátus vezetésére való emberket. Amikor seregszemlélet tartottunk, találtunk pár száz útkeseredett, gerjeszt, hátor harcost, aki vállalta volna a köpőhályt is, de nem voltak közöttük csak munkások, földművesek és csak igaz hisz szömben értelmesiek.

— Nem vettünk mást, mint hogy ezzel az emberanyaggal megkezdjük az építést, harcoltunk a félkezelevesek, önképzést végeztünk, demokratizáltuk saját szervezetünket úgy, ahogyan tudtuk. Hibákat követünk el mi is, politikai szöveségesek is, de a hibákon októva, igyekezünk javítani azokat. Ugyanakkor, amikor ezt a munkát végeztük, hibákat kellett építeni, gyárakat kellett üzembehozni. Eppen az ideérkezett bányásztestvéreink fogtak hozzá még seha nem látott munkakézzel, hogy kenyeriket megteremtsék, hogy az uruktól otthaggyott üzemeket rendbehozzák. (Ejjen a munkás és földműves magyarság! — ünnepezték a bányászokat). Alig telt el egy esztendő, az üzemek felállítására és üzemképesítésére utána, amikor jelentkeztek a tulajdonosok. Vissza akartak jönni. (Nem engedjük!) Mikor látták, hogy nem sikerült a szabotálás, mikor látták, hogy a demokrácia meggyökeresedett, akkor újból a nyakunkra akartak mászni. Nem engedjük, nem nézzük, nem vesszük tekintetbe, hogy a tulajdonos román, vagy magyar. Mi ezekben, ha azok voltak, csak a nép árulói látjuk. Mi csak a termelő, építő népet és annak véréből élő gazembereket látjuk. Szövesen látunk sorainkban gyárosokat, földbírókocokkat, de olyanokat, akik a nép között élnek és a nép jogait ismerik, velünk együtt harcolnak. Olyanokat, akik, ha a törvény megjelenik, önként adják a kiosztandó földet a szegény parasztnak, vagy olyanokat, akik megadják az elévült munkáért járó bért. Ezekért harcolunk és fogunk harcolni!

— A reakció ügynökei mindent elkövetnek, hogy itt, Erdély földjén megzavarják az itt élő népek békéjét. A román reakció reánk uszítja ügynökeit, igyekezik félrevezetni a román népet. A magyar reakció ugyanígy hangoztatja, hogy itt nem lehet együttélni. Mi meg fogjuk mutatni, hogy itt igenis lehet együttélni.

Sihertelen rendzavarási kísérlet

(Ebben a pillanatban megérkezik egy csoport. Benyomul a pályára. A tribünről látható a zürzavar, helyenkint verekedés. Néhány lövés hallatszik. Percenkig tartó kavargás. A zaj elültével s miután a rendzavarókat kiűzték a pályáról, az elbök folytatja beszédét.)

— Látható, hogy egy maroknyi gazember milyen munkát végez. Felálltak a város határában néhányan és a földműveseket és munkásokat nem engedték be a gyűlésre. Ennek a fasiszta klükknek az élén, akik megtevészték népünk tömegeit, udvarhelyi inrdysta emberek vannak. Mi jól tudjuk, hogy kik vannak az élén, hagyjuk csak nyugton őket, elintézzük őket maga a nép. Alkik a háboru nyomorát a nyakunkra hozzák, ezt a nélkülözést, ezt a gyűlölködést, most ezt a szerencsétlen örökséget akarják kihasználni annak megakadályozására, hogy fel tudjunk építeni a békét, hazra tudjuk hozni testvéreinket, családjainkat. Elégdecségeséget mutatnak, hogy azt a szerencsétlenséget, amit a háboru idézett elő, az építés akadályozására használják ki, hogy a gyűlölködést fokozzák, hogy a szabad népet, akik saját sorsukat irányítják szovjet támogatással, a szovjet ellen újabb provokációs fasiszta háboruba sodorják. Ahelyett, hogy fejelemzetten felvonuljanak és a magyar nép jogait eltra szálljanak, ahelyett, hogy harcunkat megerősítsék, újabb sábrantokat akarnak. Ahelyett, hogy hangunkat hallatnunk volna megzavarás nélkül a kormányuk felé, hogy megmondjuk egységesen, hogy a földreform körüli zavarok vannak, hogy a magyarság nem kapta meg, ami neki jár, hogy a földművesek eljöl elvették a földet, az állami apparátusban megbújó fasiszták ütik és együtt szöveségek ugyanazokkal a gazemberekkel, a nép hátába akarják dőlni a kést.

— Mi továbbra is kihangsúlyozzuk, hogy azok, akiket megtevésztettek, álljanak sorainkba, vizsgálják felül magatartásukat és gondolják meg, mit cselekedzenek. Szá-

moltnak le azokkal, akik idevezették és sajtókezelő tekerjék ki a nyakukat, mert el-lenkező esetben jaj nekünk. (Nem engedjük, harcolunk! Ugy van! — kiáltotta felháborodva a népgyűlés közönsége).

— Országos nagygyűlésünkön, hogy összeször félre tudunk rendeződhessünk. Intézményesen egy demokratikus nemzetiségi törvénytervezetet dolgoztunk ki. (Követeljük!) amelyet a kormány elé terjesztünk és követeljük ennek azonnali elfogadását. Követeljük mindenfajta, a múltból visszamaradt nemzetiségellenes reakciók törvények azonnali megszüntetését! Követeljük a földreform felülvizsgálását és igazságtételt! Követeljük a demokrata szellemű meggyalázó 645-ös törvényt azonnali megszüntetését! (Követeljük!) Követeljük a demokráciát vé-

Történelmi szerep és feladat

— Tudjuk, hogy egyik oldalon a román nemzeti tömb, másik oldalon a magyar nemzeti tömb él. Azt is tudjuk, hogy ez a két nemzeti tömb szörványokba folyik össze Erdély földjén. Azt is tudjuk, hogy mindkét oldalon a demokrácia magját hirtették el. Ennélfogva azt üzenjük mindkét részre, hogy mi egyik oldalon sem vállalunk eszököző egyik vagy másik ellen. (Ejjen a demokrácia!) Mi csak egyetlen igaz szerepet vállalhatunk, mi csak egyetlen történelmi szerepet vállalhatunk, mely mindkét népet összehozza és nem elválasztja. Aki ezt nem fogadja el, aki azt hiszi, hogy

delemező új demokráciánk törvény azonnali kiadását! Követeljük az összes légnadréta, nyilas és Szöleszfasiszta banditák internálását. Követeljük a fajgyűlölet uszító és a névelemzők azonnali bebörtönzését. Követeljük az összes fasiszta fészkek kifüstölését és mindenemű egyesületnek, ahol ezek meghusodtak, azonnali megszüntetését. Többször nem mérhetjük tétlenül azt a gáztejt, amit elkövetnek odükből kibújva. Erdély népe úgy kell hogy álljon a két nemzet között, hogy ne engedje magát provokálni sem az egyik, sem a másik oldalról jövő uszító fasisztáktól. Nem válhatunk eszököző sem az egyik, sem a másik oldalról jövő provokációs magatartásnak, mert tudatában vagyunk történelmi hivatásunknak és földrajzi fekvésünknek.

a MNSZ, az erdélyi magyar demokrácia más utat is választhat, az tételd, az arra az útra lép, amely uton a teljes katasztrófába és összeomlásba vezeték: népiünk. (Harcolunk!) Ebben a szölemben és ebben a tudatban hoztuk meg határozatainkat. Ebben a szölemben vállaltuk továbbra egy évre az erdélyi demokrácia vezetését és ehhez a munkához kérjük az egész jóhiszemű és jószándéku, becsületos magyarság támogatását. (Megadjuk, harcolunk, éljen Kurkó!) Egyben a magunk részéről fogadjuk, hogy olyan talcarítást fogunk végrehajtani az erdélyi magyarság sorában, hogy többet nem

Ne álmodozunk esodákról!

— És itt kell megmutatkozzék, hogy minden megye felöltjeiben olyan harcosokat küld ki, akik képviselni képesek, akik nem hajbökölnek fejükre és rugnak fejükre hanem meg merik mondani a nép földalmát. (Ejjen Kurkó!) Ott kell legyen a földművesársadalmunk képviselője elsősorban, ott kell legyen a munkás s ott kell hogy legyenek azok az értelmeségi rétegeink — kezdve az egyesületektől az egyháziainkig —, akik a nép között vannak, akik a nép jogaiért harcolnak, akik nem Churchilltől várják az utasítást, akik nem a levegőben lógnak, nem várnak esodákt, hanem jogokat követelnek és ha ezt teszték, akkor a jövő évben majd nem fog kellenni a nagygyűlésünkön segélykérőket hallanunk, akkor nem kell gyorssegély mert akkor olyan palamertünk lesz, amely nem engedi meg, hogy azok a gazemberek, akik a levegőre sem érdemesek, a népet méltelyozzák.

— Akkor megtakarítjuk az egész állami apparátust, közelítünk ettől a fajától és valóban egészséges, meghamisított népi demokrácia fog megvalósulni. Eljön a teljes nemzetiségi joggyenlőségre épített itt élő népek együttműködésének testvéri szövözetése! Eljön a demokrácia! Eljön a népi demokrácia teljes gyözelem! — fejezte be nagyhatásu, kemény beszédét Kurkó Gyárfás országos elnök, akit a népgyűlés hallgatósága lelkes, meleg ünneplésben részesített.

A tömeg lelkesedése leirhatatlan volt. Az ütemes „Kurkó! Kurkó!” kiáltás percekig nem csendesedik el.

A kongresszus határozati javaslatának ismertetése után a nagygyűlés résztvevői — élükön az országos elnökséggel — rendezett sorokban vonultak a város főteré-

re, ahol a Magyar Népi Szöveség újonnan megválasztott elnöksége, végrehajtóbizottsága és intézőbizottsága elhelyezkedett a díszemlévényen, onnan köszöntve a nagygyűlés tömegeinek díszfelvonulását. Ezután Kurkó Gyárfás elhelyezte a Magyar Népi Szöveség koszorúit a szovjet hősök síremlékére.

Innen a tömeg a Magyar Népi Szöveség székháza elé vonult és hosszú időn át lelkesen ünnepelte a székház erkélyén megjelent Kurkó Gyárfást, aki rövid beszédében a reakció elleni kérelmetlen és kirémetlen harcra szólította fel a népgyűlés résztvevőit.

Délután folyamán a kongresszus tagjából álló küldöttség utazott Medeserre, ahol emléktáblát helyeztek el Szabó Árpádnak, a nagy székegy antifasiszta harcosnak szöljőházára.

re, ahol a Magyar Népi Szöveség újonnan megválasztott elnöksége, végrehajtóbizottsága és intézőbizottsága elhelyezkedett a díszemlévényen, onnan köszöntve a nagygyűlés tömegeinek díszfelvonulását. Ezután Kurkó Gyárfás elhelyezte a Magyar Népi Szöveség koszorúit a szovjet hősök síremlékére.

Innen a tömeg a Magyar Népi Szöveség székháza elé vonult és hosszú időn át lelkesen ünnepelte a székház erkélyén megjelent Kurkó Gyárfást, aki rövid beszédében a reakció elleni kérelmetlen és kirémetlen harcra szólította fel a népgyűlés résztvevőit.

Új javaslatot tett Molotov szovjet külügyminiszter a jugoszláv—olasz határ megvonására

Trieszt nemzetközi kormányzás alá kerülne, Görz és Pola Jugoszláviához tartoznak

PARIS. — A külügyminiszterek keddi értekezletén Molotov szovjet külügyminiszter ismételtén kijelentette, hogy a Trieszt nemzetközivé tételére vonatkozó francia javaslatot elfogadja tárgyalási alapul. Molotov azonban bizonyos módosításokat ajánlott a javaslaton. Ezek ködiz a leglényegesebb az, hogy míg a francia indítvány csak tíz évre kívánja rendezni a város helyzetét, a szovjet felfogás szerint az időt nem kell korlátozni. A francia javaslat azt tanácsolja, hogy a négy nagyhatalom nevezzen ki egy-egy tagot az autonóm terület kormányzótanácsába és Jugoszlávia, valamint Olaszország szintén egy-egy megbízottal legyen képviselve. A szovjet álláspont ezzel szemben az, hogy a kormányzótanács tagjait általános titkos szavazás után a város lakóinak kell megválasztaniok.

Molotov a keddi ülésen hangoztatta, hogy a francia javaslatokat távolról sem tartja ugyan kielégítőnek, de ezek lehetővé tessik a külügyminiszteri konferencia nehézségeinket az áthidalását. Kifejtette, hogy csakis Triesztnak és közvetlen környékének kell nemzetközi ellenőrzés alá tartoznia. Az amerikai külügyminiszter ama kérdésére, hogy mit ért közvetlen környék alatt, Molotov térképet mutatott be, melyen a demarkációs vonal a városnak közvetlen közelében húzódik.

Bevin és Byrnes több megjegyzést tett a térképre s általában elégedetlenséget fejeztek ki veje szemben. Erre Molotov újabb térképet vett elő, amelyen a jugoszláv—olasz határ a helyszíni bizottság francia és szovjet tagjai által ajánlott határvonalak között húzódik. Molotovnak ez a javaslat a Tardis völgyét, valamint Görzöt Jugoszláviának juttatná. Pola kikötője szintén a jugoszláv államszöveséghez tartoznék.

Az amerikai és angol külügyminiszter kijelentette, hogy tanulmányozni kívánja a szovjet javaslatot. A két külügyminiszter keddre ígért választ a javaslatra. A párisi sajtót élénken foglalkoztatja

a trieszti kérdésben beállott új helyzet. A lapok egyöntetű véleménye az, hogy Bidault miniszterelnök javaslata legalább is pillanatnyilag megmentette a konferenciát a kátyubajlás veszélyétől. Ha Byrnes magáévá teszi ezt a javaslatot, akkor tovább lehet haladni ismét egy lépéssel. Már pedig a francia sajtó szerint igen nagy a valószínűsége annak, hogy az amerikai külügyminiszter elfogadja a szovjet indítványt, mert nem vállalja a felelősséget a konferencia esetleges csödjéért.

A lengyel demokrácia átütő sikerét hozta a vasárnapi népszavazás

VARSO. — (Rador) A vasárnap lezajlott népszavazás a lengyelországi demokrácia hatalmas sikerét hozta. A szavazásra jogultaknak 80-90 százaléka jelent meg az urnák előtt. Ez a tény keresztülhuzta a lengyelországi reakció minden számítását. Vasárban például 243.000 szavazó szerepelt a szavazási lajstromban és közülök 221.413 le is adta a szavazatát.

A népszavazáson három kérdésre kellett a varsóiaknak felelni. Az első kérdés a szenátus eltörlésére vonatkozott. Erre 152.231 igenlő szavazat esett. A második kérdésre, a nyugati határok fenntartására 193.281-en szavaztak igenre. A harmadik kérdés: a nagyipar államosítása és a földreform véghezvitele mellett pedig 209.168 ember foglalt állást.

Canterbury érseke az angol szovjet szövetség kimélyítését sürgeti

MOSZKVA. — A TASS szovjet hírvirali iroda jelenti Londonból: Johnson dr., a Canterbury-i székesegyház érseke cikket írt az angol kommunisták lapjában, a „Daily Worker”-ben. Ebben a „nagy szövetség helyreállítása” mellett foglalt állást.

A háboru idején egységes uralkodott közöttük — írja az érsek —, most hiányzik ez. Lassan és észrevétlenül állt be a változás. Oroszország szenvedésével a közös gyé-

zelem előadásában anasztott érdemel, áldozatának hatalmas aránya mind feledésbe merült és sok angol ember úgy tekint ma ezt az országot, mintha eljensz volna.

Az érsek a továbbiakban sürgeti ennek a lehetetlen állapotnak minél hamarabb megszüntetését, majd a következőket írja:

— A béke biztosítása céljából az angol kormánynak meg kell változtatnia külpolitikáját. Az angol nép nem reménykedhetik ebben hogy befolyásolja a Wall-Street amerikai köréit, de befolyást gyakorolhat saját kormányának külpolitikájára. Az angol nép és az angol munkásosztály még nem mondta ki az utolsó szót, de ki kell mondania, ha bizalomtalan akarja a békét. Oroszországot nem lehet sem mellőzni, sem bekeríteni — fejezi be cikkét a Canterbury-i egyházfője.

„Bikini szigetén az atombombakísérlet után is tovább élnek a pálmafák”

NEWYORK. — Az összes amerikai sajtótudósítók csalódásukat fejezik ki a Bikini öbölben lefolytatott atombombakísérlet kapcsolanosan. Most a szakértők arról tanácskoznak, milyen hatása lett volna a bomba ledobásának a hadihajók legénységére, ha azok a hajókon tarózkodtak volna. Hir szerint ugyanis a hajókon lévő állatok közül a sorjések és kecskék teljesen sértejenek maradtak, míg a többi állatok elpusztultak.

Az angol sajtó szintén nem tulajdonít túl nagy jelentőséget a kísérletnek. A jérhüben a konzervatív „Evening Standard” fejezi ki a közvélemény gondolkodását a kísérlettel kapcsolatban, hogy a kísérlet teljesen aránytalan eredményt hozott a megelőző propagandához képest. Bebizonyította azt is a kísérlet, hogy a hadihajó egyáltalán nem idejénulta fegyvernem. A lap tudósítója a következő szavakkal fejezi be cikkét:

— Bikini szigetén az atombombakísérlet után is tovább élnek a pálmafák!

A VEREBEI

Arad. — Aradról a legutolsó hírszerzők esztendőben azt beszélték, hogy ott az utcagyerekek magyarul beszélnek. Azt is mondhatnánk az ember az első pillanatban, hogy ez bizony sorány nevezetesség. Nem kétséges, szokványos időben többet ért volna a város a régen átközött villamos-szalaggal. De ha arra gondolunk, hogy ebben az időben Arad egyetlen magyar nyelvű középiskolája, a Katolikus Gimnázium már-már utolsókat lélegzett Angheliescu pörölycsapásai alatt, akkor szabad lebecsülnünk ezt a fentemlített nevezetességet. Mert bizony ezek az utcagyerekek képviselték és mentették rendkívüli időben az élő és fejlődésre jogosult nyelvet és semmiesetre sem rajtuk mulott, ha a nyelv használatát megakadályozta az iskola küszöbén.

Ezek a gondolatok foglalkoztattak, amikor a kolozsvári sajtóértékelésen az újságírók utánpótlás nehéz gondoljai kerültek szóba.

Lehetetlen meg nem látni az összefüggést az aradi utcagyerekek, Angheliescu és a hiányzó délerdélyi magyar értelmiség között. Az utca nyelve elevenek és élők hírdette kulturánkhöz, nyelvi szabadságunkhoz való jogainkat, ezek a jogok azonban nem érvényesülhettek a román államok kormányok elnyomó és elnemzetlenítő törekvései következtében. Az aradi Katolikus Gimnázium annak idején ezerkétszáz növendékkel kezdte, azután mesterségesen előidézett sorvadásra odáig fajult, hogy a felső osztályokban már alig létezett növendék és évről-évre felénk ágaskodott a fekete kérdőjel: vajon az új iskolaév nem jelent-e majd a tanintézet kímulását?

Lassankint leszoktunk arról, hogy Aradon magyar szellemi élet legyen. A „Haladás” és a „Kölsey Egyesület” megszüntetése után értelmiségünk ha nem bírta tovább a szellemi életet, ha nem volt elég öntudata a harchoz és ha módjában állott, elvándorolt. Már csak a napilapok elterjedtsége hirdette Aradon a magyar nyelv jogosultságát, na meg az utcagyerekek, akiknek verébcsiripelése mindennél többet jelentett. Semiféle sovén és reakciós kultúrintéskedés nem változtatható az a tényen, hogy magyar és román gyermekek békésen játszadoznak az utcán és szorgalmasan tanulnak egymás anyanyelvét. Sorunk feülönbsége csak évek múltával mutatkozott, amikor a román gyermek elnevelést középiskolába, egyetemre és előtte állott a boidogulás számos lehetősége, míg a magyar gyermekből került ki a költséges munkakönyvet nem igénylő szállítómunkások, hordárok és más alkalmi napszámosok többsége.

Az utolsó esztendőben uralomra kerülő Antonescu-terror a sajtót is elnémította. Halott város lettünk, amelynek életkeretét a mindennapi gondok töltötték be. A szó és írás rabbilincsei ránehezédtek a gondolatra és a fasiszta demagógia rádiósólamai bírálat és ellenvetés nélkül csirizáltak ki a megmérgezett földre. Már csak az utca hangja hirdette elővillámló len jogainkat egy jobb életre és igazabb holnapra. Előttünk fölött a tépedés és reménytelenség felhője úszott szürkén és hánis álomképekre bízta. A kismemberek tömege, amely addig még minden tájékozatlansága ellenére megörzött valamit a józan ész hagyományából, most könnyű szákmányra lett a hitleri imperialiszmus teleszájja hirdett téveszméinek. Itt nálunk nem annyira a magyar értelmiség reakciós beállítottsága vagy közönség járult hozzá az általános létkémérgezéshez, mint az értelmiség teljes

hiánya. A román szocializmus segédkezett a határon túlról csábító köntösbőben mutatkozó magyar reakciónak. Az Angheliescu-kultúrpolitika következtében Délerdélyben megszakadt a magyar értelmiség nemzedékláncolata. Faluhelyen nem volt magyar orvos vagy állatorvos és ma is ritkaságszámba megy. Magában Aradon már csak a legidősebb nemzedékhez tartozó néhány orvos, ügy-

véd vagy mérnök képviselte a magyar értelmiséget és a magyar betűt is alig ismerő kismemberek tömege tanácsadó nélkül érkezett el a legválságosabb és leg-sorsdöntőbb idő küszöbéhez.

Felszabadulásunk márcól-holnapra következett be és az értelmiségek hiánya még ma is súlyosan nehezíti megújító törekvéseinkre. Bizakodásunk azonban nőttön nő. A Bolyai Egyetem már első esztendőjében tömegével vonzotta az aradi ifjakat. Ki orvosnak készül, ki tanárnak, mérnöknek.

Több évtizedes hiány pótlásáról van

szó és tudományos körünk ezerféle újja jelölik meg az intellektuális érdeklődés nek. Ebben az éreszillogású változato: kerében az újságíró felelősséggel tel mestersege is új harcosokat kap majd. Az utca verebei már magyar nyelvű is kolák udvarán csiripelnek és készülnek a jobb és szebb életre. Az írás megtanulása magával hozza majd az írás szeretetét is hogy a magyar nyelv tovább mehesse a békés kultúrfejlődésnek azon az útján amelyet a román és magyar reakció kö zös mesterkedéssel eltorlaszolt.

KORDA ISTVÁN

Magyar reakciósook Lövétén meggyilkolták

a Magyar Népi Szövetség egyik régi harcosát

A székely vármegyékben általános felháborodást keltett az alávaló merénylet

SZEKELYUDVARHELY. — Megdöb-bentő politikai gyilkosság történt az ud-varhelymegyei Lövéte községben. Balázs Pál 31 éves géplakatos és műszerész va-sárnap este kiment a helyi autóbushoz, hogy a gépkocsi utasaitól az udvarhelyi naggyűlésről érdeklődjék. Balázst — amint az autóbush-állomáshoz ért — egy reakciós magyar csoport megtámadta. Ba-lázs igyekezett kitérni támadói elől, akik közül az egyik arcába ütött, a többiek pedig több késszurással súlyosan megse-

besítették. A földre rogyott ember torlát késsel elvágták és testét összetaposták. A szerencsétlen ember holtan maradt a helyszínen.

Balázs Pál régi MADOSZ-harcos volt. Végig résztvevett a szervezeti életben. Mi-után kitanulta a mesterségét, Brassóba ment, hogy elhelyezkedjen. Ott nem kapott munkát. Hazajött Gyimesre és itt résztvevett a gyimesi parasztság adóharcá-ban.

A minősíthetetlen reakciós támadás ál-

talános felháborodást keltett a négy szé-kely vármegyében, melynek lakossága egyértelműleg elítéli a galád merényletet. A hatóságok képviselői azonnal kiszálltak Lövéteire és folytatják a vizsgálatot. A négy székely megye magyar költézi, va-lamint értelmiségi munkásságának kül-dötsége tegnap gépkocsikkal érkezett Lövéteire, hogy testületileg részt vegyen elhalt bajtársuk temetésén és jelenlétlükkel is demonstrálja a demokratikus ma-gyarság törhetetlen egységét.

Látogatás az új demokratikus román hadsereg ujoncai között

A kaszárnyákból eltűnt a régi reakciós szellem és senki nem szenved hátrányt nemzetisége miatt

KOLOZSVAR. — A sorozásnál is meg-mondták, az újságok is megírták, hogy az 1946-os korosztálynak be kell vonulni. A behívó valahogy mégis váratlanul ér-kezik minden házbá, a behívott fiu bosz-szusan megvakarja fejét, az anya sir egy-sort, s az apa is eldörmög bajusza alatt, amit ilyenkor az apák mondani szoktak: ha hívtak, hát menni kell...

Amikor a bevonuló fiu nagy, zöld lá-dájával kezében felül a vonatra sokszáz társával együtt, már hall — ha addig nem hallott — valamit arról, hogy az a hadsereg, amelybe ő bevonul, már egé-szen más szellemű, mint az volt, amely-ben apja vagy bátyja teljesített szolgál-atot. Mégis tele van szorongással. Hiszen az adóhiatal is a demokratikus Romá-nia egyik szerve, mégsem egyformán bá-nik egyes helyeken szegényel és gazdag-gal, románnal és magyarral. Aztán meg ezenkívül is éppen elég baja van ma még a reakció mesterkedése folytán a magyar embernek, különösen ha szegény. Nem esoda hát, ha a bevonuló magyar ujonc-ban még feszül némi bizalmatlanság — „a katonaság soha sem volt lakodalom” — a katonáskodással szemben.

A bevonuló ifjut annak a városnak a pályaudvarán, ahova behívója szól, zene-ka és egy becsületesebb életéről szónokló tisztt fogadja. Most már valamivel lelke-szebben fogja meg zöld ládáját és indul el társaival a laktanya felé. Néhány lö-késre, taszításra, ütésre azért mégis el van készülve. Még él benne a gyanu, hogy hát azért talán mégsem mindenki gondolkozik úgy, mint az a tisztt, aki az állomáson olyan szépen beszélt. Csakha-mar kitűnik azonban, hogy se lökés, se taszítás, se ütés!

Miután leadta behívójegyet, furdószo-bába irányították, ahol alaposan lemosta az út porát. Ezután egy pár ragyogó, fé-nyes bakancsot és egy rend kifogástalan katonaruhát kapott... Így kezdődött a katonalelet.

Egy ujonccsoport fogadtatásának ün-nepségére a kolozsvári sorozó központ meghívta a sajtó képviselőit is a parancs-nokságra. Az ünnepséget a király-him-nusszal kezdték, majd a tisztekből, altisz-tekből és közkatonaiból álló kórus „Mi demokrata hadsereg vagyunk és a népért harcolunk” kezdetű indulót énekelte el. Jonescu Persa hadnagy tartott beszédet, rámutatva arra, hogy ez a korosztály már a demokratikus szellemű hadseregbe vonul be és ebben a hadseregben — mon-dták — nemzetiségre való különbség nélkül minden katona jól kell hogy érezze magát. Utána Jamanji Serban karpaszo-mányos tizedes szavaltta el egy versét, majd a kórus szerepelt ismét egy nép-dallal.

Az ünnepség főnyújtója rövid kis szin-darab volt, amelyet az „öreg katonák” adtak elő. A darab szellemesen csúfolta ki azokat az „öreg bakákat”, akik a régi szellem nevében meg akarják keseríteni az ujoncok életét, végül is azonban jobb belátásra jutnak.

Gostin Gheorghe a Népvédelmi Egye-sület nevében beszélt, majd Marinescu hadnagy mondott rövid beszédet, amely-ben rámutatott arra, hogy az új szellemű hadseregben a megfélemlítés helyett a

meggyőzés lesz a fegyelem alapja.

A Népvédelmi Egyesület az előadás után ajándékokat osztott ki az ujoncok között.

Végilátogattuk a sorozóközpont lak-tanyáinak hálótermeit is. Ezek a hálóter-mek inkább hasonlítanak egy diákinter-nátus hálószobáéhoz, mint a régi lak-tanyaszobákhoz, azaz a különbséggel, hogy ezekhez a termekhez egy-egy kis kaszinószoba is tartozik.

A sorozó központ parancsnoka egyéb-ként Stoenscu Constantin alezredes, he-lyettese pedig Sfercoei főhadnagy.

Természetesen ebben a laktanyában nem sokáig időzik az ujonc. Azért, hogy utját kövessük, átmentünk a 4-es híradócsokhoz, hogy megnézzük, milyen sze-retettel bálnak az ujonccokkal ott, ahol egész katonaleletüket tölteni fogják?

Irimita Alexandru ezredes, a laktanya parancsnoka készséggel engedte meg, hogy betekintést nyerjünk a laktanya életébe. Több tisztt kíséretében ő mutatta meg sorra a laktanyánkat azokat a háló-termeit, ahová az ujoncokat elhelyezték. Ezek semmiben sem különböztek az előbb látottaktól, legfeljebb még több demokra-tikus jelzőt láttunk a falakon és még több könyvet a társalgószobaszerű kaszi-nóban.

Mig az udvart jártuk, Irimita Alexan-dru ezredes állandóan tájékoztatott arról a szellemről, amely az ujoncokat itt fo-gadja:

— A mi hadseregünk az ország újja-építésén járudozik — mondotta —, nem annak rombolásán... — és visszhang-zik fölünkbe most, amikor ezeket a so-rokat írjuk, a többi mondathozlány is. — A békeépítő hadsereg szelleme demokra-tikus kell legyen... Minkünk mindegy, hogy a katonának mi az anyanyelve, ro-mán vagy magyar, hiszen ugyanannak az országnak a fiai ök... A román és a magyar nép egymáshoz való viszonyát nem a román és a magyar reakció mes-terkedése, hanem a két nép életérdeke határozza meg...

Az ujoncok a laktanya hatahmas udva-rán játszottak, amikor mi a hálóterme-ket jártuk. Lementünk hozzájuk az ud-varra és megkértük Irimita Alexandru ezredest, engedje meg, hogy felügyelet nélkül, szabadon beszélgethessünk velük. Hirtelenében összeszedtünk néhány ma-gyar fiut az ujoncok közül. Elekes Antal kolozsvári műszerész, Kömives Vilmos kisbácsi asztalos, Szurság János tusoni és Eke Imre dési földművesek, amikor meg-kérdeztük tőlük, milyen a helyzet az új hadseregben, egybehangzóan válaszolták:

— Jó.

— Hát azért, mert magyarok vagytok, volt-e valami bántódásotok, részessülte-tek-e valamilyen hátrányban?

Az ujoncok erre határozottan tapadó választ adtak.

— Azt már, hogy éppen ilyen jó lesz, igazán nem gondoltam volna — mondotta Elekes Miklós.

Ugyanílyen szellemben nyilatkozott Ja-kab Zoltán kolozsvári zsidó műszerész is. Természetesen, a legideálisabb az lenne, ha a magyar újságíró végigjárhatná az összes erdélyi laktanyákat, hogy a többi magyar ujonc helyzetéről is beszámolhas-

son. Hiszünk és bizunk azonban abban, hogy azok az oktató-tisztek, akik nagyobb bára a „Tudor Vladimirescu hadosztály” soraiból kerültek ki, az egész országban mindenütt meg tudják valósítani azt a szabad, emberi szellemet, amelyet a leg szabadabb katonaságtól, a Vörös Hadse regtől sajátítottak el.

SOMLYAI LÁSZLÓ

Levél Brádról

Kitartó munkával dolgozik egy maroknyi ember

BRAD. — Kaptuk és — papírviszo-nyunk miatt kissé rövidökre fogva — közöljük az alábbi példaadó levelet:

Brádról csak annyit tud a világ, hogy itt aranyat bányásznak. Nincs is egyéb nevezetessége Brádrnak és mégis meg kel- emlékeznünk róla. Szórvány magyarsága sok értékes és munkás embert mondhat magáénak. A felszabadulás óta működik itt népi szervezeteink és országos viszony-latban is elismerésre méltó munkát vég-zett mind gazdasági, mind kulturális té-ren. A Magyar Segélyező Bizottság ak-ciójában az elsők között volt tekintélyes pénzadományával. A Bolyai Tudomány-egyetem alapító tagságára is érdemesítette magát egymillió lejes befizetéssel. Ugyanezektől az emberektől egyházi góly-tés alapján további félmillió lej menti er-re a nemes célra. És tekintettel arra, hogy tagjainak száma csupán 280 — ezeknek is nagyjából kétszáz és hasonló kisjo-dalmú ember —, a teljesítmény valóban nagy.

Megyei központunk többször is elisme-rezté fejte ki vezetőségünk hatható munkájáért, Brádrnak és Csongrád István elnök és Gyagy Endre tükár ál-lanak.

Kulturális téren is jelentős munkát vég-zett szervezeteink közművelődési bizott-sága. Petöfi Sándor, Aty Endre, az arad-i tizenhárom emléknappal, valamint a tar-ka-détánok mind maradandó emléke-hagytak a jelenvőkben. Román testvé-reink általánosan emlekedő számban ves-znek részt előadásainkon. Ezeknek jövede-lméből jelentős összeggel járultunk hozzá megyei és országos központunk kiadásai-hoz.

Iskolánk első évtől jó eredménnyel vé-géztük be. Annak kiharcolására minden erejűk felhívottuk szervezeteink. Az el-vult udvorn napközi otthonok igen szép és hasznos munkát végeztek. Most — az iskolánk végén — az ideán is megkezdte al-omlás elérését. Kölségeit pénz és jo-képpen természetben adományokkal e-szülök és az érdeklődők hozzáik össze-vezelésért pósteletréink végzik.

Legidősebb nagysikerű műsoros táncso-latságot rendezett szervezeteink. Az elő-adás megrendezésének fáradságos munka-ját Kovács Lajosné testvérünk végrezte elismerésre méltóan.

Atunakban nem állunk meg most sem. Már folynak az előkészületek március té-ren. Remélhetőleg még sokszor tudósít-hatjuk testvérainkat arról, hogy Brádr-ek ebben a szerlelemben kitartó munká-val dolgozik egy maroknyi ember.

Kőris, gőzölt búkk és fűgy fűrészfáru
érkezett a
„TRANSILVANIA”
deszkaraktárba.
Kolozsvár, Vörös Hadsereg-
utja (volt Magyar-utca) 92.
Allandó raktár mindenféle
fűrészfáru, építő- és kerék-
gyártmányagból.

Butor,
szőnyeg, írógép
és egyéb értéktárgyak vételo,
eladá-a.
„UNICOM”
Kossuth Lajos-utca 20. Telef. 505.

„Mi is végünk munkát!”

üzeni a magyar középiskolás diák

KOLOZSVAR. — Nap-nap után olvashatjuk az újságokban, hallhatjuk rádióban és újságszövegekben, hogy a munkás- és földművesifjúság mennyire kiveszi részét a többtermelésből, másrészt az önmaga fejlesztéséből. Eszrevetjük azonban, hogy a középiskolás ifjúságról milyen kevés szó esik. A ki-vülálló azt hihetné, hogy az értelmiségi ifjakat még mindig áthatja a régi, uralkodó osztályok szelleme és most, amikor dolgozni kell a demokráciáért, teljes passzivitásba vonulnak. A látszat azonban csal. A magyar középiskolai oktatás számára ez az év erők próba volt. Nehézséget jelentett, hogy iskolai épületek hiányában több iskolát összesűritettek s ezért az órák csak 40 percesek lehettek, hogy a tanácsot azután rendszert a román tanítási rendszer váltotta fel és hogy a tankönyvek hiányoztak. Így ebben az évben tanárnak és diáknak egyaránt az volt a legfontosabb teendője, hogy lépést tudjon tartani az ország többi iskolájának előmenetelével. Mindezen nehézségek mellett folyt azért egyéb munka is a középiskolákban, melyet — az Unitárius Gimnáziumot hozva fel például — a következőkben lehetne vázolni.

Rögtön az év elején felállítottuk a bizalmi tanácsot, mely osztályonként két bizalmiból állt. Ezt a tanácsot azután évközben felváltotta a következő, osztályonként hét tanulóiból álló tanács: elnök, közigazgatási-, kultur-, fegyelmi-, segélyező-, sajtó- és sportfelelős. A bizalmiak hetenként vagy kéthetenként gyűlést tartottak az igazgató elnökével, ahol egyrészt a tanári kar kívánalmait az ifjúság részéről, másrészt az ifjúság kéréseit a tanári kar részéről beszélték meg. Ime, így oldódott meg nálunk az évszázados kérdés, a tanár és diák közötti szakadék áthidalása, mely a továbbiakban baráti kapcsolatok kiépítéséhez fog vezetni.

Az év folyamán két önképzőkör működött (felsős és alsós), amely összejöveteleket hetenként tartottak. Itt a szólás-szabadság teljes mértékben érvényesült, mert mindenki azt adta elő, amit akart és mindenki nyíltan és őszintén nyilvánította a véleményét. Így az önképzőkörökben egyszerre voltak műveltséget terjesztő előadások, tudományos oktatások és vitadélutánok.

Megjelent ez kivül falainkon három falujás is (VI. osztály, V. osztály és az alsós önképzőkör falujása), valamint egy képezhiradó. Ezeket az év folyamán többször cseréltük fel újabb számokkal.

A Szakszervezeti Tanács pályázatán négy tanuló nyert jutalmat, köztük egyik az első díjat kapta. Az iskolák közötti barátságot elősegítette a sok közös kultur- és táncdelután, valamint a leendőletes sportélet is. Gimnáziumunk labdarugócsapata második helyen végzett a középiskolások labdarugóhajnokságában. Egyikben felvettük a levelezési kapcsolatot a székelykeresztúri unitárius testvérintézzel. Mindig derekasan kivettük részünket az év folyamán lévő szociális gyűjtésekből is.

Ime, láthatjuk, hogy a diákifjúság a szigorúan vett kötelezettségein kívül is munkálkodik a saját fejlesztésén, hogy minél hasznosabb tagjává váljék a jövő társadalmának.

HUSZÁR TAMÁS GYÖRGY

Rádiót, modernt lámpa nélkülit vagy nemüzemképest keresek megvételre. „Privát” jelögre az „Erdély” könyvesboltba.

Motorkerékpár 98 „Jawa” tiszta új sürgősen eladó. Mária királyné-utca 32, a házmesternél.

Hatszaz nagyraktár utazót keres. Cim a kiadóban.

Önkényeskedő adóhivatalnok, a spanyol demokra egy órabér és a román-magyar közeledés elől a kolozsvári Szaktanács előtt

KOLOZSVAR. — A Szakszervezeti Tanács titkári értekezletén egyik felszólaló adóhivatalnok emelt az I. kerületi adóhivatalban dolgozó egyez tisztviselő ellen. Megállapították, hogy ez a tisztviselő, aki egyébként az adóhivatal adó-megállapító osztályán dolgozik, különböző önkényeskedésekkel nehezíti az adó-fizetéseket. Egy másik felszólaló előadta, hogy amikor a tisztviselő ellen ennek fellebbezőjához fordult panasszal, amelynek alapján a tisztviselő megfelelő utasítást kapott, az illető megnevezte: neki nem parancsol a fellebbezője!

A Szakszervezeti Tanács titkári érte-

kezlete elhatározta, hogy erőteljesen fellép az önkényeskedő tisztviselő ellen.

A kolozsvári munkásság szervezettség-összefoglaló értekezlete egyhangú jelkéséssel ajánlotta fel a város szervezett munkásainak egy órai bérét a spanyol antifasiszták megsegítésére.

A Szakszervezeti Tanács titkári értekezlet megállapította, hogy a munkásság megértette e határozat jelentőségét és az egyhangú határozatot teljes mértékben magukáé tette. A gyárak és az üzemek munkásai és tisztviselői a leg-több helyen máris befizették egy órai bérüket a spanyol demokrácia javára.

A til... bejelentette, hogy a Dermata-gyár ma hánygár közlekedést kíván létrehozni a hánygár munkásaival. Belovay Istv. rámutatott arra, hogy Dermata-munkások a román-magyar barátság jegyében közösen, jóslkerült kirándulást rendezt az Allemvasutak munkásaival és most dohánygyár munkásai felé nyújtják testvéri kezüket.

A dohánygyár képviselője a titkár értekezleten román nyelven jelentette be, hogy a Dermata-munkások tervét a legnagyobb örömmel fogadják.

Az új besorolási törvény egyenlő jogokat biztosít az összes hadigondozottaknak faji, nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül

Emberségesen gondoskodik a Groza-kormány a háboru szerencsétlenjeiről

KOLOZSVAR. — A Népvédelem keretében működő Hadigondozottak Osztálya vasárnap tartotta meg nagygyűlését, amelyen a vezetőség beszámolt arról a munkáról, melyet a hadigondozottaknak a Népvédelembe való beolvadása óta, május 5-től végzett.

Kozma Nagy László elnök megnyitó szavai után Kosztin Árpád dr. beszámolt arról, hogy a május 5-én megválasztott új vezetőség felállította a hadirokkantak ekonomáját és ez a beszerzőcsoport június folyamán már szállt, orvosot, gyufát, celyet és még nélkül, cukrosított tej tagjainak. A tagok fejenként negyedkiló cukrot, míg a három vagy annál több gyermekek hadigondozottak felülül cukrot kapnak. A kiosztott cikkek értéke 15 millió lej. Komoly lépések történtek az ekonomát tagjainak textilművelés felébbel, valamint tisztítást, valamint ellátása érdekében is. Megszerezték továbbá, a kolozsvári ortopéd intézet és kórház újramegnyitásának engedélyét. Az intézet rövidesen ingyenes művegtagokkal látja el az Erdélyben élő rokkantakat. Beszámolt a már működő a Népvédelem központi székében lévő orvosi rendelő munkájáról, amely a hadigondozottaknak ingyenes kezelést és gyógyszer-nyújt. A jogvédő proda 67 esetben adott jogi tanácsot, számos dohánytözsde, monopolszabályt juttatva el.

Sucju N. hadirokkant a hadirokkantak, hadigondozottak és árvaik muftbeli helyzetéről beszélt és szembeállította azzal a demokra-

tikus kormányunknak a hadigondozottak-ka szemben tanúsított gondoskodását. A Demokratikus Pártok Blokkjának kormányzati programja egész lejezetet szentel a hadigondozottaknak és a benne foglaltak nem pusztán igazok, mert még eddig is a hadigondozottak életének megjavítását célzó intézkedések sorozata valósult meg. Elyen az az intézkedés is, hogy a vállalkozók kötelesek alkalmazni a hadigondozottak alkalmazni, a hadjárók számára országszerte a napközi otthonok száza adnak ellátást és gondoskodást. A hadigondozottak egészségük helyreállítás érdekében üdülőházakba és fürdőhelyekre küldik Kolozsvárról július hónapja kezdődően 50 hadirokkant megijes csoportokban Szováttára. Sucju beszámolt arról, hogy a besorolási törvény megjelenésével a hadigondozottak nemzetiségi jog-egyenlősége biztosítva van, de mindezeket az eredményeket további eredmények kell kövessék.

Stern Ignác dr. ismertette annak szükségességét, hogy a deportáltak és munkaszolgálatosok özvegyei és árvaik is kaphassák meg a hadigondozottak jogait, miután a rokkant deportáltak és munkaszolgálatosok besorolása már biztosítva van.

Olivju E. rokkant főhadnagy a fasiszta háboru áldozatainak tiltakozó szavát hallatta az ellen, hogy amíg a világ kezd ujra-

éledni és kezd újtalartani a háboru szatnydi pusztításait, hogy újfépíthesse a világot, azajatt Európa egyik sarkában, Spanyolországban még mindig terror uralkodik százezrevel börtönzik be és gyilkolják szabadság harcosait.

Keresztés Zoltán a Hadigondozottak Szervezettség Bukarestből aznap hazaérkezett a küldöttje utjának eredményeiről számolt be. Elsősorban arról a nagyjelentőségű tényről, hogy a közeli napokban megjelent a besorolási törvény egyenlő jogokat biztosít az összes hadigondozottaknak faji, nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül, függetlenül attól, hogy a román vagy a magyar hadseregben szolgáltak-e, munkaszolgálatban vagy deportálásban rokkantak-e, illetve lettek özvegyek és árvaik, a másik eredmény az ortopédműhely és szakmai átképzőintézet, valamint a rokkantak otthonának megnyitása engedélyje. Az ekkor ameddig a nagyobb mennyiségű áru megkapják — 100 pár bakancsot és ezer méter vásznat utajt ki a közeljártás; majd szétjuttat a miniszterelnökség a bánya munkások által ajándékozott szénből 80 tonnat bocsátott az északerdélyi hadirokkantak rendelkezésére.

Több fejszóalás után kerüllet bizalmiakat választott a gyűlés nagyszánu közönsége, hogy a Népvédelemnek a hadigondozottakért indított munkája a kerületekben is meginduljon.

Enyedi utca hajnalban

Irtá: MÉLIUSZ JÓZSEF

(Részlet a szerzőnek a könyvnapon megjelent „Sors és jelkép” című délerdélyi utirajzából. A könyv cselekménye 1943-ban zajlik le.)

A melléklet csak egy lehatra villan fel. Mit mondunk róla? Lehet-e még a szegénységről újat mondani?

A hosszú utcán zötyögve haladunk a bérkocsin a város belseje felé.

Észre az utca, az erdőnyi kisváros utcája tájban, a végtelen új határon innen és túl, az állomástól a központig mindenütt egyet jelent hajnalban és szürkés déli világosságban, amikor észrevesszük az érzelmes rózsaszín papírba göngyölt virágcserepeket az ablakokban, mögöttük a csinyjakkal hívalkodó kerékbeblü lányokat, a szoptató fiatal anyákat és a csatornák levében játszó, magukra hagyott gyermekeket. De valljuk be, szépre hajló megfigyeléseink ellenére, együgyűeknek kell ahhoz lennünk, hogy ezt az életet szépné, sőt állítsunk fessük. Nemcsak a szegényember tanyája, a kispolgári házak sem bizalomgerjesztők; mélyükön gond és baj tanyáz, kin és szelvedés, viszály és ármánykodás, elégtelenség és gyűlölség. Csupa kiváló gyújtóanyag egy nagyarányú tűzijátékhoz, ami itt általában százevenkénti időközönben ki is tör. És mégis, mindezek ellenére, vagy éppen ezért, rejtelmes marud itt minden, a leeresztett redőnyök, a homályba vesző utcámélyek, a néptelenség, a hajnali csend, a kerékek zörgése, a szóttan és ki-sértelies kocsis, aki némasággal, komorságával ehhez a világhoz és nem hozomány tartozik, a tiltkos és ómanában is kél-kudató utashoz. Hiszen tudom, a valóságot kutató mindbeszéd, faggatások, vallatások itt mind egy muntára zalanak és ez élet is egyforma, regényes és egyenlő fordulatú ellenére is az, fájdalom és elégtelenség rejlik minden sors és vallomás végén: a kisvárosi élet, a szegénység.

A világítás fokról-fokra erősödik. Mintha perconként újabb és újabb gyertyát gyújtana valami ódon székpedon egy

láthatatlan kéz. Már sejtjük is, mint műve-re készülődő fész a szür városom előtt, a színeket és fényeket. Ma: nemszak a hozzánk legközelebb eső házak látszanak, de túl rajtuk távolabbiak is: a város.

De előttünk hirtelen hatalmas pompán-tila tömkeleg torlódik a fénytelenségből a bádogszínű égre. Mintha a földből nőtt volna, körötte a hajnal párázva oszlik, és ime, máris rádöbbenek: ha előbb azt hittem, hogy megtaláltam a kisvárosom kapujához a kulcsot, most elvesztetem, el kell nézelnem, hátat kell fordítanom a szokványos képzetársításoknak, mert elem toppant a Váratlan, az Ismeretlen. Még nem tiszták a körvonalak, de annyi bizonyos, hogy hatalmas várszerű építmény felé közeledünk.

Az épület veszedelmesen nő, meszeszerűen és valószerűtlenül, úgy, ahogy az álmainkban történik, amikor már-már azt érezzük, hogy a ránk súlyosodó rejtelmes képek nyomása az ajdatba taszít.

Az élénk tornyosodást tüntető, a ritka, de párás levegőben rátelepődik az alatta elterülő élettelen kövülágra, súlyával lenyomja a borongó, égnek meredő fal ágbogát, ránehezedik bizonyára az elővokra, a betegekre és halálókra is, az utcákra és a kertekre.

De körötte felszelelenek a hajnalban az első színek. A mindent belepő szürkéség gyöngyház fényben dereng, mint az áttetsző víz alján nyitottan heverő kagyló belsége, vagy a partra kivetett és már mozdulatlan halak pikkelye.

Most érzem, milyön hűvös a reggel. Összébbr kucorodom a rozoga ülés sarkában s a közelgő tömböt, mely most már erőtlenmánszerűen jelenik meg, tekintetem pillanatra nem vesztí meg. Tulajdonképpen tanácstalan vagyok, hiszen tudnom kellene, mi ez a körengő, de valahogy rejten magam elől értelmét.

De végül is be kell vallanom önmagamnak, sorsunk jelképe ez, a háboru, a vész esztendőiben, itt Délerdélyben — a Börtön!

Hogyan kell kérvényezni a magyar tanonciskola felállítását?

KOLOZSVAR. — A Magyar Népi Szövetség országos központja még az elmúlt év december 19-én körlevélben hívta fel a megyei szervezetek figyelmét arra, hogy azok a szervezetek, amelyek olyan városokban működnek, ahol legalább 50 magyar tanonc van, azonnal kérvényezze Magyar Népi Szövetség bukaresti irodáján (Calea Victoriei 128 II. emelet) keresztül a munkaügyi minisztériumhoz címzett kérvényben a magyar tanonciskola felállítását.

A kérvényezés az alábbi mellékleteket kell csatolni:

- a) A tanulók nevét osztályonként. b) A tanulók mesterségét. c) A Munkakamaránál beiktatott szerződésük számát. d) Azoknak a tanároknak nevét, akik mint kisegítők fognak működni. e) A tanárok végzettségét. f) A tanárok egyéb foglalkozását és nemét. g) A kimutatásba fel kell venni azoknak a tanároknak a nevét is, akiket besorozásra már felvettek. h) Két példányban az iskola tanrendjét.

A tanrendet a munkaügyi minisztérium általános érvényű tanrendjéhez kell igazítani, ha azonban valami különleges kérdés merül fel ezek összeállításában, a munkaügyi minisztérium munkácsi tiszviselője felé fordulni (Directiunea Invaigatamentului Muncitoresc din Ministerul Muncii, Piata Lahovary, Bucuresti).

A tanárok román nyelven szerkesztett kérvényt csatoljanak, amelyben kérésre megnevezésével kinyilvánítják a kérvény. Az iskolák egy igazgatót is meg kell küldjék el.

A Magyar Népi Szövetség országos központja ismételt felszólítja a megyei szervezeteket, hogy a kérvényeket azonnal küldjék el.

FIGYELEM! Szombat a „CONCORDIA” CLUB kerthelyiségében műsoros club-est. WALTON and SINCLAIR-jazz.